

Stichting
Orgelkring
Waalwijk

Secretariaat: Vivaldistraat 23
5144 XK Waalwijk
Telefoon: 0416-336691
E-mail: secretariaat@orgelkringwaalwijk.nl
Website: www.orgelkringwaalwijk.nl
IBAN: NL04 RABO 0155 8638 51
K.v.K nr: 41.09.98.70
Culturele ANBI: dossiernummer 89077
fiscaalnummer 00.81.42.518
m.i.v. 01-01-2013

Orgelpunt no. 2 van 2018

Inleiding.

De tweede periodiek ligt voor u. Intussen zijn we op de helft van het jaar. Van de zes concerten serie 2018 zijn er inmiddels vier geweest. Met veel enthousiasme is genoten van het concert van 10 april, 15 mei en 12 juni. Het concert van de bestuursleden van de Orgelkring in de Kerk aan de Haven was een bijzondere ervaring. Voor het eerst in het ruim 30-jarige bestaan van de SOW werd een concert gegeven door vier van de zes bestuursleden van de Stichting Orgelkring. De muzikanten werden na afloop van het concert door een groepje dames met een bloemetje verrast.

Festival nieuwe muziek en bezoek aan de Vereniging Brabantse Orgelfederatie op 14 april 2018.

Een drietal bestuursleden hebben op 14 april jl. de vergadering van de Vereniging Brabantse Orgelfederatie te Boxtel (10.00 – 11.30 uur) bezocht.

's Middags werd "Het Festival Nieuwe Muziek" georganiseerd door de Vereniging Brabantse Orgelfederatie voor de derde keer gehouden in de Sint-Petrus Basiliek Boxtel. Na de opening en

een welkomwoord werd het eerste exemplaar van het jaarmagazine "Brabants Orgelrijkdom 2018" uitgereikt aan de wethouder van cultuur van de gemeente Boxtel.

Klavertoetsen (Artikel van bestuurslid Gijs de Bonth)

Bij dit onderwerp wordt de historische ontwikkeling van de piano in kaart gebracht. Het is de bedoeling om een indruk te krijgen van de eerste en oude klavierinstrumenten.

Hoewel Cristofori wordt beschouwd als de uitvinder van de voorloper van de hedendaagse piano, zijn er bewijzen dat er in de 15^e eeuw besnaarde klavierinstrumenten bestonden waarbij de snaren werden aangeslagen.

tafel piano uit 1766

De geschiedenis:

Rond 1780 bestonden er twee duidelijk verschillende types vleugelvormige piano's, die weliswaar beide hamertechnieken hadden, maar verder het resultaat waren van afzonderlijke ontwikkelingen en ideeën.

In 1170 ontwierp Americus Backers te Londen een afgeleide vleugelvormige pianoforte naar de vorm van een Engels klavecimbel. Het had een opmerkelijke hamertechniek, dat later van grote invloed zou zijn voor de ontwikkeling van de vleugelvormige piano's in Europa en een goed alternatief bood voor de populaire *tafel piano's* van Zumpe.

pianoforte van J.A. Stein uit 1782

In de jaren 90 van de 18^e eeuw verbeterde Anton Walzer in Wenen de ontwerpen van Johan Stein aanzienlijk, voornamelijk door het stemblok en de dragende constructie te verstevigen. Door zijn gebruik van zwaardere hamers en zijn verbeteringen van het repetitie mechanisme volgde rond 1800 iedere pianobouwer in Wenen zijn voorbeeld.

Bovenstaande foto is een pianoforte van Johan Andreas Stein uit 1782. Stein was een van de meest inventieve en bewonderde pianobouwers uit de 18^e eeuw, en zijn piano's werden gepresenteerd aan de koninklijke hoven te Parijs en Wenen; ze waren ook Mozarts favoriet. De piano is uitgerust met een kniehefboom die de discant optilt en tegelijk drie-korig bespannen in de uiterste discant. Hij heeft ook het Zuid-Duitse mechaniek dat is toegeschreven aan Stein.

Vergelijking tussen de Engelse en Weense piano's.

Kast: hoewel beiden vleugelvormig zijn, is de kast van de Engelse instrumenten gemaakt om de snaarspanningen op te vangen, (net als bij de klavecimbel), terwijl bij Weense piano's de kast vooral decoratief was en de snaarspanning werd opgevangen door een apart systeem van steunen op een stevige ondergrond.

Snaren: de Engelse bouwers gebruikten het liefst drie snaren per toon, terwijl de Weense slechts twee snaren gebruikten. Sommige Weense bouwers gebruikten drie snaren per toon in de discant. De snaren bij de Engelse bouwers hadden meestal een 50% grotere diameter.

Klankbodem: Engelse piano's hebben een licht gewelfde klankbodem, terwijl die bij de Weense bouwers plat is.

Hamers: Engelse piano's hebben veel zwaardere hamers; het aanslaggewicht bij de Weense piano's was slechts ca 28 gram.

Dempers: de Engelse dempers rusten slechts licht op de snaren. Weense dempers zijn verzwaard en van wigvormig vilt gemaakt; ze zijn veel effectiever.

Onderstaande foto is een vleugel van Robert Stodart uit 1784. De eikenhouten kast is gefineerd met mahonie, satijnhout, en andere exotische houtsoorten. De vleugel had oorspronkelijk twee pedalen die zich tussen de twee voorste poten bevonden.

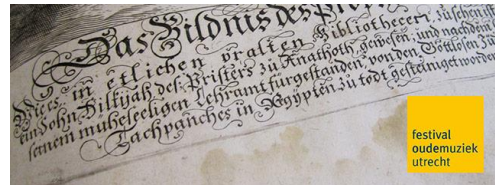
vleugel Robert Stodart 1784

Zomeragenda

Dit jaar verscheen de Zomeragenda 2018 van de Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici met een overzicht van vrijwel alle orgelconcerten in Nederland van juni t/m september. Voor info: www.hetorgel.nl en klik aan "Agenda" en daarna "Concerten".

Festival Oude Muziek Utrecht

Vanaf 24 augustus t/m 2 september organiseert Festival Oude Muziek Utrecht een reeks concerten, drie symposia, workshops en lezingen onder de titel "Het Bourgondische Leven". Info en kaarten: www.oudemuziek.nl

Laatste concert serie 2018

Op dinsdag 11 september om 20.15 is in de St. Jan te Waalwijk het laatste concert van de serie 2018. Medewerking verleent de organist *Iskander Zalialdinov* en het Zaltbommels Kamerkoor o.l.v. Jan Opschoor.

Info: www.orgelkringwaalwijk.nl

Secretariaat: secretariaat@orgelkringwaalwijk.nl

Tel. 0416-336691